

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 23 sierpnia 2010 r.

**Pan
Mariusz Cezary Zalewski
Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Opolu Lubelskim**

LLU-4101-06-11/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Powiatowym Inspektoracie Weterynaryjnym (dalej „PIW”) kontrolę w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen w latach 2007 - 2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 sierpnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Doktorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działania Powiatowego Lekarza Weterynarii w Opolu Lubelskim podejmowane w latach 2007-2009 w celu zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego.

Ocena pozytywna wynika z prawidłowego realizowania badań kontrolnych zakażeń zwierząt i podejmowania właściwych działań w celu likwidacji chorób zakaźnych zwierząt, podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji. Stwierdzone w trakcie kontroli istotne nieprawidłowości polegały na:

- postępowaniu niezgodnym z Instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii przy zgłaszaniu i zwalczaniu, gąbczastej encefalopatii bydła,
- zaniechaniu niezwłocznego informowania Lubelskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt, podlegającej obowiązkowi

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

zwalczania,

- nierzetelnym sporządzeniu sprawozdań rocznych,
- wykazaniu w rocznych sprawozdaniach nieprawidłowych danych dotyczących stwierdzonych przypadków bąblowca.

1. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Opolu Lubelskim prawidłowo zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt² realizował zadania związane z badaniami kontrolnymi zwierząt w celu oceny stanu epizootycznego. Badaniami w kierunku pryszczycy bydła, choroby pęcherzykowej świń, klasycznego pomoru świń, brucelozy kóz i owiec³, brucelozy, gruźlicy oraz enzootycznej białaczki bydła objął liczbę zwierząt określoną w § 3, § 4 ust. 1 pkt 3, § 6, § 7, § 8 ust. 3 i § 9 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia. Również badaniami w kierunku gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) objęto liczbę zwierząt⁴ przewidzianą w § 5 rozporządzenia oraz zał. III rozdziału A części I rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii⁵.

2. W okresie objętym kontrolą sprawozdania roczne dotyczące działalności Inspektoratu i stanu sanitarnego obiektów w zakresie higieny produktów pochodzenia zwierzęcego (RRW-5) oraz z wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, drobiu, dziczyzny, zajęczaków i zwierząt akwakultury (RRW-6) przekazywane były terminowo, tj. odpowiednio do 30 i 20 stycznia następnego roku z wyjątkiem sprawozdania RRW-6 za 2007 r., które zostało przekazane z dwudniowym opóźnieniem. Jednakże Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że wszystkie sprawozdania RRW-6 (3) zostały sporządzone nierzetelnie. Nie podano w nich prawidłowej liczby sztuk trzody chlewnej, u której stwierdzono bąblowca (łącznie wykazano 61 szt. zaniżając ich liczbę o 260 szt.), wykazując niezgodne z danymi zawartymi w Księdze zawierającej informacje o chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania (321 szt.) oraz miesięcznymi

² Dz.U. Nr 282, poz. 2813, ze zm.

³ badaniami w kierunku: pryszczycy bydła i choroby pęcherzykowej świń objęto po 10 sztuk bydła i trzody chlewnej w każdym roku; klasycznego pomoru świń po 15 sztuk w każdym roku, brucelozy kóz i owiec - odpowiednio 33, 33 i 19 sztuk w latach 2007-2009, brucelozy i gruźlicy bydła objęto ogółem 2.266 stad (100 % stad bydła ogółem w powiecie) i enzootycznej białaczki objęto ogółem 3.909 stad bydła, co stanowiło 100 % stad bydła ogółem w powiecie.

⁴ objęto 114 sztuk padłych oraz jedno zabite z nakazu PLW

⁵ Dz.Urz. UE L 147 z 31.05.2001 r., str. 1

informacjami o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych, co mogło spowodować powstanie nieprawidłowego i niezgodnego ze stanem faktycznym obrazu sytuacji epizootycznej powiatu, a w konsekwencji powstanie potencjalnego zagrożenia dla zdrowia zwierząt i ludzi.

3. Wszystkie przypadki chorób podlegających obowiązkowi zwalczania, rejestracji i monitorowania zostały w latach 2007-2009 prawidłowo wykazane w miesięcznych informacjach o stwierdzeniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania, rejestracji i monitorowania, przekazywanych Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii (WLW) w terminie - do 5 dnia następnego miesiąca, tj. zgodnie § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe⁶, zwanym rozporządzeniem w sprawie przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt. Dotyczyło to:

- zwalczania - enzootyczna białaczka bydła – jedno ognisko (pięć szt. bydła) i herpes wirus koi (KHV) – jedno gospodarstwo (jedno stado, 849.150 szt. karpia)
- rejestracji - choroba Aujeszkiego – jedna chora i 14 szt. podejrzanych o zarażenie, warroza pszczoł – cztery ogniska (122 rodziny), włośnica dzika - jedno ognisko (jedna sztuka), myxomatoza królików - cztery ogniska (75 królików),
- monitorowania – bąblowiec – u 321 sztuk świń i Salmonella – u 79.500 szt. drobiu (3 kurniki).

4. Kontroler NIK ustalił, że w jednym przypadku (spośród trzech) Powiatowy Lekarz Weterynarii nie przekazał niezwłocznie informacji o powzięciu podejrzenia i stwierdzeniu choroby zakaźnej (enzootycznej białaczki bydła) podlegającej zwalczaniu i notyfikacji w Unii Europejskiej, co było niezgodne z art. 51 ust. 4 pkt 1 lit. a oraz załącznikiem nr 2 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁷. Ponadto, w tym samym przypadku, nie przekazał Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii informacji o wygaszeniu tego ogniska choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi zwalczania, zgodnie z przepisami art. 51 ust. 4 pkt 2 lit. a ww. ustawy. Dane te

⁶ Dz.U. Nr 242, poz. 2045

⁷ Dz.U. z 2008 r. Nr 213, poz.1342, ze zm,

zostały przekazane dopiero w miesięcznych informacjach o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania.

5. Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że w dniu 3 września 2007 r. wystąpił jeden przypadek podejrzenia gąbczastej encefalopatii bydła (BSE), który nie potwierdził się po wykonaniu badań laboratoryjnych. W tym przypadku Powiatowy Lekarz Weterynarii wdrożył postępowanie przewidziane w art. 42 ust 6 z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w związku ze stwierdzeniem choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi zwalczania, ale jednocześnie nie dochował przy tym zasad określonych w Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii z dnia 31 sierpnia 2005 r. w sprawie postępowania przy zgłaszaniu i zwalczaniu BSE. Wdrożone postępowanie nie objęło m.in. poinformowania wolnopraktykującego lekarza weterynarii, w związku z dokonaniem przez niego zgłoszeniem wystąpienia choroby, że ciążą na nim dodatkowe obowiązki w zakresie odizolowania podejrzanego o chorobę zwierzęcia oraz nadzorowania tego obowiązku do czasu przybycia PLW. Ponadto PLW nie wydał niezwłocznie decyzji administracyjnej po przeprowadzeniu czynności wykluczających lub potwierdzających zasadność podejrzenia BSE oraz nie poinformował Powiatowego Biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej i konieczności zablokowania przemieszczeń zwierząt w czasie trwania obserwacji⁸. W ocenie NIK, gdyby wymieniony przypadek podejrzenia choroby zakaźnej podlegającej notyfikacji i zwalczania, potwierdził się, brak lub nawet nieterminowe podjęcie odpowiednich działań spowodowałby powstanie realnego zagrożenia dla zdrowia lub życia zwierząt i ludzi.

6. Prawidłowo poddano kontroli przesyłki zwierząt, które w latach 2007-2008 wpłynęły na teren powiatu z państw członkowskich Unii Europejskiej. Kontrola obejmowała m.in. sprawdzenie tożsamości zwierząt, stanu zdrowia, dokumentów, liczby zwierząt. Inspektorat skontrolował zgodnie z zasadami przewidzianymi w instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii⁹ w 2007 r. – 7,1% przesyłek, a w 2008 – 15,4%. Ustalono, że w 2009 r. wpłynęły na teren powiatu trzy takie przesyłki, z których żadna nie została poddana kontroli. Było to niezgodne z pkt 1 część V instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z którą coroczną kontrolą należało objąć conajmniej 5% przesyłek.

⁸ zgłoszenie zostało dokonane w dniu 3 września 2007 r., a decyzja administracyjna PLW oraz zawiadomienie do ARiMR zostały wydane 11 września 2007 r.

⁹ NGIWz400.T-17.07 z 27.09.2007 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu niedyskryminujących kontroli przesyłek żywych zwierząt w handlu wewnątrzspółnotowym w miejscu ich przeznaczenia

7. Negatywnie oceniono dokumentowanie czynności związanych z wykrywaniem i likwidowaniem chorób zakaźnych zwierząt. Wprawdzie zgodnie z odpowiednio § 6 pkt 1 i § 1 ust.1 pkt 1 rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz z dnia 22 stycznia 2003 r.¹⁰ i dnia 16 stycznia 2008 r.¹¹ w sprawie postępowania przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt dokumentacja obejmowała m.in. *Książkę zgłoszeń chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zgłaszania i zwalczania*, jednakże w latach 2007-2009 Książka ta była prowadzona nierzetelnie. Nie zawierała wszystkich chorób zakaźnych zgłoszonych przez lekarzy wolnej praktyki w tym okresie (tj. 26 przypadków bąblowca u świń stwierdzonych w ubojni podczas badania poubojowego).

Pozostałe Książki (tj.: o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania, o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji oraz o chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych) prowadzone były zgodnie z wzorami określonymi odpowiednio w załączniku nr 2, 3 i 4 do wymienionego wcześniej rozporządzenia w sprawie przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt.

8. W ocenie NIK, rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną prowadzony był w formie elektronicznej prawidłowo z zachowaniem postanowień art. 11 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 grudnia 2008 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną¹² (obowiązujący do dnia 28 kwietnia 2010 r.). Dane bezpośrednio po wprowadzeniu do elektronicznego rejestru były dostępne dla WLW, przez co spełniono wymóg określony w § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia z dnia 31.12.2008 r. i w poprzednio obowiązującym § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11.07.2007 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną¹³.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) rzetelne sporządzanie rocznych sprawozdań RRW-6,
- 2) niezwłoczne przekazywanie informacji o powzięciu podejrzenia lub stwierdzeniu choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi zwalczania lub notyfikacji w Unii Europejskiej,

¹⁰ Dz. U. Nr 18 poz. 163

¹¹ Dz.U. Nr 17, poz. 107

¹² Dz.U. z 2009 r. Nr 14, poz. 81

¹³ Dz.U. Nr 134, poz. 946

- 3) przekazywanie w każdym przypadku Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii informacji o wygaszeniu ogniska choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi zwalczania,
- 4) przestrzeganie zasad postępowania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz przeprowadzanie corocznych kontroli przesyłek żywych zwierząt w sposób przewidziany Instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii,
- 5) rzetelne prowadzenie Książki zgłoszeń chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zgłaszania i zwalczania.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.